

Брисел, 30 март 2026. године

ЗАЈЕДНИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА

Заједнички консултативни одбор грађанског друштва ЕУ–Србија

Заједнички консултативни одбор ЕУ–Србија (ЗКО), основан на основу Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), окупља 18 представника Европског економског и социјалног комитета (ЕЕСК) и организација грађанског друштва Србије, укључујући удружења послодаваца, синдикате и друге групе грађанског друштва. Током садашњег мандата, Заједничким консултативним одбором супредседавају Андреј Зорко, председник Савеза слободних синдиката Словеније, и Бошко Савковић, генерални секретар Уније послодаваца Србије.

1. О стању односа између ЕУ и Републике Србије и процесу приступања	2
2. О стању демократије и владавине права у Републици Србији.....	4
3. О положају у друштву у Републици Србији	6

1. О стању односа између ЕУ и Републике Србије и процесу приступања

ЗКО

- 1.1. још једном потврђује своју чврсту подршку путу Републике Србије ка ЕУ; подсећа на **дугогодишњу улогу Заједничког консултативног одбора** као кључне платформе за праћење процеса приступања Републике Србије Европској унији; наглашава да су се забринутост и препоруке изнете у претходним заједничким декларацијама ЗКО-а доследно показале релевантним и да су и даље од значаја, **док поједини изазови настављају да расту**;
- 1.2. изражава забринутост због **изостанка напретка** од децембра 2021. године Републике Србије, како је наведено у Извештају Европске комисије о Републици Србији за 2025. годину¹ и **подсећа да је процес приступања ЕУ заснован на заслугама**; сматра да отварање Кластера 3 мора бити условљено конкретним активностима Владе на јачању владавине права и темељних поглавља; истиче да изазов не представља само усвајање прописа, већ њихова делотворна примена;
- 1.3. прима к знању ад хок мисију **Европског парламента** у Републици Србији² након његове недавне резолуције³; потврђује изражену забринутост⁴ поводом политичке поларизације, притисака на медије и академску заједницу, изазова у погледу интегритета изборног процеса и претњи независности правосуђа, као и навода о репресији и несразмерној употреби силе против учесника протеста; осуђује непријатељску реторику усмерену против посланика Европског парламента; **изражава озбиљну забринутост због агресивне реторике према појединим суседним земљама чланицама ЕУ и земљама кандидатима**;
- 1.4. подсећа на то да је ЕУ убедљиво највећи трговински партнер и главни економски партнер Републике Србије; изражава жаљење због тога што се о активностима ЕУ и даље недовољно обавештава јавност у Републици Србији; напомиње да је **подршка чланству у ЕУ у Републици Србији** и даље најнижа у региону⁵; изражава забринутост због дезинформација усмерених против ЕУ у појединим медијима и политичким круговима, и позива органе власти Републике Србије да о процесу приступања и подршци ЕУ извештавају објективно и проактивно;
- 1.5. указује на несклад између изјава политичког руководства Републике Србије да чланство у ЕУ остаје стратешки **приоритет**⁶ и политичких сигнала којима се то доводи у питање; наглашава да се овај циљ мора огледати у конкретним реформама у областима владавине права,

¹ [Извештај о Републици Србији за 2025. годину – Проширење и источно суседство](#)

² [Делегација Одбора за спољне послове завршила посету Републици Србији | Вести | Европски парламент](#)

³ [РЕЗОЛУЦИЈА о поларизацији и појачаној репресији у Републици Србији, годину дана након трагедије у Новом Саду | Европски парламент](#)

⁴ [Извештај о мисији: ад хок мисија Европског парламента у Републици Србији](#)

⁵ [Подршка јавности чланству у ЕУ у Републици Србији бележи умерен раст, уз снажну подршку међу младима – ЕУ у Србији](#)

⁶ [Кључни циљ Републике Србије у наредном периоду јесте очување мира и стабилности](#)

независности правосуђа, демократског управљања, социјалног дијалога и слободe медија, као и у усклађивању са заједничком спољном и безбедносном политиком ЕУ;

- 1.6. подсећа на то да исплата средстава из **претприступних фондова и Плана раста** за Републику Србију зависи од опипљивог напретка у области владавине права; наглашава да очување веродостојности процеса проширења захтева строго придржавање демократских стандарда и спровођење реформи у правосуђу, антикорупцијској политици и демократском управљању; у складу са мишљењем ЕЕСК-а *Нови план раста и Инструмент за реформу и раст за Западни Балкан*⁷, истиче важност континуираног пуног и суштинског учешћа грађанског друштва на свим будућим састанцима Одбора за праћење у оквиру Инструмента за реформу и раст за Републику Србију, као инструмента за транспарентност и демократски надзор над Реформском агендом;
- 1.7. подсећа на то да је пут приступања Републике Србије, као највеће земље у региону веома важан стуб регионалне стабилности; још једном даје своју подршку свим иницијативама и споразумима који доприносе ослобађању већег потенцијала регионалне сарадње и подстичу добросуседске односе и економски развој⁸; истиче суштинску улогу грађанског друштва, социјалних партнера и привреде у унапређењу регионалне сарадње;
- 1.8. изражава забринутост због **јавних изјава** највиших функционера Републике Србије о наводним безбедносним претњама, које се односе на тврдње да поједине земље у региону, од којих су неке чланице Европске уније, разматрају агресивне сценарије према Републици Србији; такве изјаве доводе у питање регионалну стабилност, нарочито уз убрзано наоружавање Републике Србије, укључујући набавку софистициране војне опреме из Русије и Кине, што додатно компликује односе са Европском унијом, посебно у погледу транспарентности и усклађености са Заједничком безбедносном и одбрамбеном политиком ЕУ;
- 1.9. позива Европску комисију и државе чланице да, у дијалогу са органима власти Републике Србије, социјалним партнерима и осталим партнерима са Западног Балкана, хитно **размотре сва могућа решења** за оперативне потешкоће са којима се суочавају професионални возачи теретних возила из региона услед строге примене шенгенског правила о боравку од 90/180 дана након увођења **Система уласка/изласка ЕУ**; указује на то да су ова ограничења довела до протеста и застоја на више граничних прелаза, што може негативно утицати на трговинске токове и економску сарадњу између ЕУ и Западног Балкана;
- 1.10. позива ЕУ да се проактивно припреми за интеграцију нових држава чланица уз истовремено очување своје ефикасности и капацитета за доношење одлука; подстиче институције ЕУ да се ослоне на искуства иницијативе ЕЕСК-а „Чланови из земаља кандидата за проширење” (**ЧКП**)⁹ и да активно подржавају постепен и структуриран приступ интеграцији;

⁷ [Нови план раста и Инструмент за реформу и раст за Западни Балкан, ЕЕСК.](#)

⁸ [Нови план раста за Западни Балкан; Берлински процес; Савет за регионалну сарадњу \(СРС\); Коморски инвестициони форум Западног Балкана \(КИФ ЗББ\); Акциони план за заједничко регионално тржиште за период 2025–2028. године .](#)

⁹ [Иницијатива Чланица држава кандидата за проширење, ЕЕСК.](#)

1.11. поздравља иницијативу **Европски штит за демократију**¹⁰ **Стратегију ЕУ за грађанско друштво**¹¹; наглашава да су њихови циљеви од посебног значаја за Републику Србију; подржава успостављање Европске мреже за проверу чињеница и јачање система ЕУ за рано упозоравање како би се омогућило ефикасније сузбијање нових претњи и појава сужавања простора за деловање грађанског друштва.

2. *О стању демократије и владавини права у Републици Србији*

ЗКО

- 2.1. подсећа на то да **грађанско друштво и социјални партнери** Републике Србије представља једну од највећих вредности Републике Србије; још једном најоштрије осуђује сваки покушај сузбијања гласа грађанског друштва Републике Србије;
- 2.2. још једном истиче значај **младих** за садашњост и будућност Републике Србије, и позива на улагање додатних напора у циљу стварања прилика које им омогућавају да остану и напредују у земљи; позива органе власти да обезбеде суштинско учешће младих у доношењу одлука и да поново изграде поверење у институције, како на републичком тако и локалном нивоу;
- 2.3. изражава озбиљну забринутост поводом **изборног амбијента** у Републици Србији; најоштрије осуђује пријављено насиље током локалних избора одржаних 29. марта 2026. године; даље констатује извештаје о притисцима на бираче, као и наводе о незаконитим праксама организованог гласања; позива Европску комисију да размотри успостављање дугорочне посматрачке мисије за изборе;
- 2.4. констатује ограничен напредак у спровођењу дугогодишњих препорука **ODIHR**-а, посебно у погледу транспарентности јединственог бирачког списка и спречавања злоупотребе административних ресурса; наглашава потребу да се обезбеде једнаки услови за изборну кампању, јасно разграничење државних функција од страначке кампање, као и ефикасан надзор и санкције за кршење изборних правила; изражава крајњу забринутост поводом новог сета изборних закона који су тренутно у скупштинској процедури, а који, под изговором испуњавања препорука ODIHR-а, доводе до још лошијег изборног амбијента;
- 2.5. изражава забринутост због недостатка једнаког **приступа медијима** за политичке актере и доминације провадиних наратива у водећим националним медијима током изборних периода; наглашава важност обезбеђивања уравнотеженог извештавања о политичким актерима у складу са демократским стандардима и обавезама Србије у процесу приступања ЕУ;

¹⁰ [Саопштење о Европском штиту за демократију | Европска комисија](#)

¹¹ [Стратегија ЕУ за грађанско друштво](#)

- 2.6. констатује континуиране протесте и **грађански активизам** којима се захтева одговорност, демократско управљање и поштовање владавине права; наглашава важност очувања слободе окупљања, академске слободе и права на мирне протесте, и позива органе власти да обезбеде пуно поштовање ових права; најоштрије осуђује све акте полицијске бруталности, претње, политички мотивисане кривичне прогоне, произвољна хапшења, застрашивање, праћење, кампање блаћења и све друге документоване повреде права учесника мирних протеста;
- 2.7. одлучно осуђује наводе о **одмазди** према државним службеницима и институцијама образовања и културе, посебно у систему образовања од основног до академског нивоа; осуђује мере одмазде према запосленима у култури због изражавања подршке студентским протестима, што укључује отпуштања, застрашивања, умањења зарада и ускраћивање институционалне и финансијске подршке¹²;
- 2.8. изражава озбиљну забринутост поводом недавних дешавања која утичу на независност правосуђа у Републици Србији, укључујући и поступак усвајања и садржај сета правосудних закона који су усвојени без одговарајуће јавне расправе и који изазивају значајну забринутост у погледу њихове усклађености са европским стандардима; подсећа да ова дешавања представљају озбиљно назадовање на путу Републике Србије ка ЕУ, чиме се подривају претходно преузете обавезе и постигнути напредак; наглашава потребу да се обезбеди пуна самосталност јавног тужилаштва и стварна независност судова, као и функционална независност Високог савета судства и Високог савета тужилаштва; позива органе власти Републике Србије да хитно размотре и изврше ревизију усвојених измена, укључујући разматрање правних средстава за обуставу њихове примене, као и да у потпуности узму у обзир предстојеће мишљење Венецијанске комисије уз обезбеђивање транспарентног и инклузивног процеса консултација са свим релевантним заинтересованим странама, укључујући Европску комисију, тако да законски оквир гарантује независност судства и тужилаштва у складу са европским стандардима.
- 2.9. изражава забринутост због ограниченог напретка у испуњавању **обавеза у борби против корупције**, укључујући препоруке Групе држава Савета Европе против корупције (ГРЕКО); позива органе власти да ојачају самосталност и ефикасност антикорупцијских институција и специјализованих тужилачких органа, обезбеде веродостојне резултате у истрагама и кривичном гоњењу корупције на високом нивоу, укључујући и велике пројекте јавних инвестиција као што је реконструкција железничке станице у Новом Саду, те да унапреде финансијске истраге;
- 2.10. наглашава потребу да се обезбеди транспарентност и одговорност у управљању **јавним средствима**, укључујући јавне набавке и друге пројекте који се финансирају из државног буџета; позива на потпуно усклађивање са правилима ЕУ о јавним набавкама, укидање поступака којима се заобилазе стандардни поступци и заштитни механизми, као и на снажнији

¹²

[Академски радници Републике Србије остају без посла због подршке студентском покрету за демократију | Наука и привреда](#)

надзор и приступ јавности информацијама како би се осигурала одговорна употреба јавних средстава;

- 2.11. наглашава да непрестана неизвесност у погледу састава и функционисања Регулаторног тела за електронске медије (**РЕМ**), а посебно одсуство његовог органа одлучивања (Савета) од новембра 2024. године након истека мандата нарушава ефикасан надзор над сектором електронских медија, нарочито с обзиром на изборе;
- 2.12. изражава континуирану забринутост због изражене концентрације **медијског власништва** у Републици Србији, уз ограничен плурализам и нетранспарентност власничке структуре; са забринутошћу прима к знању наводе о утицају државе на медијском тржишту, укључујући учешће у комерцијалним односима између великих оператора и медијских група, што може утицати на уређивачку независност и нарушити равноправну тржишну утакмицу; напомиње да су механизми државног суфинансирања и доделе дозвола учестало погодовали провладиним медијима, док се независни и истраживачки медији суочавају са системским препрекама¹³; и даље је забринут због тога што тренутно стање у медијима онемогућава приступ јавности разноврсним информацијама и слаби демократску одговорност; осуђује застрашивање и насиље над новинарима;

О положају у друштву у Републици Србији

ЗКО

- 3.1 још једном истиче важност поштовања начела **достојанственог рада**, што укључује сигурност запослења, безбедне и здраве услове рада, правичну и благовремену зараду, као и делотворне механизме за решавање радних спорова; изражава забринутост због тога што су поједини аспекти радног законодавства Републике Србије и даље неусклађени са Европском социјалном повељом¹⁴, укључујући прекомерно радно време у одређеним секторима, недовољну заштиту кућног помоћног особља и препреке колективном преговарању; позива органе власти да ускладе радно законодавство са правним тековинама ЕУ (*acquis*) и европским стандардима и ојачају заштиту права радника;
- 3.2 наглашава важност јачања **социјалног дијалога** у Републици Србији и обезбеђивања делотворног учешћа синдиката и послодаваца у доношењу одлука које утичу на зараде, запошљавање и економски развој; позива органе власти да подстичу колективно преговарање, прошире примену колективних уговора и обезбеде да се иницијативе предложене у оквиру Социјално-економског савета Републике Србије (СЕС) суштински огледају у одлукама мера јавне политике;
- 3.3 позива органе власти да поштују законски оквир за утврђивање минималне цене рада заснован на објективним економским показатељима, социјалном дијалогу и начелима правичности, како

¹³ [Србија – Центар за медијски плурализам и слободу медија](#)

¹⁴ [Извештај Савета Европе о Републици Србији, јануар 2026](#)

би се обезбедио одговарајући животни стандард и спречило уједначавање зарада на тржишту рада, а све у складу са конвенцијама и препорукама МОП-а;

- 3.4 констатује недавне протесте пољопривредника широм Републике Србије који указују на тежак положај у **сектору пољопривреде**; наглашава потребу за конструктивним дијалогом између органа власти и удружења пољопривредника како би се решила питања у вези са подстицајима, условима на тржишту и структурним проблемима,¹⁵ укључујући утицај увоза на домаћу производњу, те позива на спровођење одрживих мера политике којима се подржавају развој села и дугорочна одрживост пољопривреде Републике Србије;
- 3.5 наглашава да се **стране директне инвестиције** које подржава Влада морају реализовати уз потпуно поштовање Уредбе о условима и начину доделе подстицаја за директне инвестиције; изражава забринутост због мањка транспарентности и једнаког поступања према инвеститорима и позива органе власти да обезбеде равноправну тржишну утакмицу, унапреде јавност рада и доследно примењују поступке предвиђене законом приликом привлачења и реализације инвестиција;
- 3.6 наглашава потребу да Република Србија обезбеди потпуно усклађивање са правним тековинама (*acquis*) и **стандардима ЕУ** у областима заштите животне средине, безбедности и здравља на раду и људских права; позива органе власти да унапреде инспекцију рада и инспекцију за заштиту животне средине, обезбеде делотворну примену прописа и заштите узбуњиваче и угрожене заједнице, укључујући рањиве групе, како би могли у потпуности да остваре своје право на здраву животну средину;
- 3.7 наглашава потребу да Република Србија осигура потпуну усклађеност са стандардима ЕУ у области **заштите животне средине**; напомиње да понављање истих препорука у узастопним извештајима Европске комисије указује на трајне слабости у спровођењу законодавства о животној средини у Републици Србији; изражава посебну забринутост због недовољне поузданости и благовремености података из мониторинга, као и због неадекватних и лоше структурираних буџетских издвајања за мониторинг, инспекцију и примену прописа, што озбиљно нарушава ефикасност надзора и примену закона; истиче хитну потребу за јачањем људских и техничких капацитета у инспекцијским службама; подвлачи да се пуно спровођење правних тековина (*acquis*) не може постићи уколико Република Србија не осигура ефикасан приступ правди, укључујући укидање рестриктивних и формалистичких пракси којима се пориче активно легитимисање заинтересованој јавности у питањима животне средине, у складу са стандардима ЕУ, Архуском конвенцијом и судском праксом Суда правде Европске уније;
- 3.8 још једном позива органе власти Републике Србије да убрзају спровођење Акционог плана за **Поглавље 19** (Социјална политика и запошљавање), будући да кључне реформе још увек нису окончане, укључујући унапређење радног законодавства, адекватност социјалних давања и

¹⁵

<https://www.paragraf.rs/propisi/uredba-odredjivanju-kriterijuma-dodelu-podsticaja-radi-privlacenja-ulaganja.html>

израду делотворних мера активне политике запошљавања; позива Владу да интензивира рад на усвајању Стратегије социјалне заштите;

ЗКО даје налог својим супредседавајућима да ову заједничку декларацију доставе Савету за стабилизацију и придруживање ЕУ–Србија, Парламентарном одбору за стабилизацију и придруживање ЕУ–Србија (ПОСП), Европској служби за спољне послове (ЕССП), Европској комисији, као и Влади Републике Србије и свим надлежним министарствима. ЗКО позива да се ова декларација објави на свим релевантним интернет страницама, укључујући страницу Министарства за европске интеграције, и достави свим заинтересованим странама у Републици Србији и ЕУ.

У складу са Пословником о раду Заједничког консултативног одбора грађанског друштва ЕУ–Србија, ова заједничка декларација усвојена је гласовима свих чланова, уз уздржаност Привредне коморе Србије.

Наредни састанак ЗКО-а биће одржан у Београду у другој половини 2026. године. Као што је договорено на претходним састанцима, оцена подстицајног окружења за грађанско друштво и испуњавање копенхашких политичких критеријума за приступање чине стални део дневног реда састанака ЗКО-а.